

Տ. ԶԱՔԱՐԻԱ ՍԱՅՐԱԳՈՒՅՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԲԱՂՈՒՄՅԱՆԻ ՔԱՐՈՉԸ՝ ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԳԱՅԱՆԵ ՎԱՆՔՈՒՄ ԱՇԽԱՐՀԱՍՏՐԱՆ ԿԻՐԱԿԻՆ

(23 ապրիլի 2023 թ.)

Յանուն Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն:

«Դո՛ւ եւ Քրիստոսն՝ Որդի Աստուծոյ կենդանոյ»
(Մատթ. ԺԶ. 16):

Հարուստիան հավատքով զորացած հավատացյալներ,

Հայոց Եկեղեցին Ս. Զատիկից հետո հիսուն օր շարունակ մեզ հիշեցնում է ավետարանական ամենակարեւոր ճշմարտությունը. «Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց»: Ձեր այս միասնական, հաղթական, ուրախ բացականչությունը խոսքերից առավել պետք է դառնա էություն, կյանք եւ մտածողություն՝ հաղթահարելու բոլոր դժվարություններն ու փորձությունները եւ կյանքի հանդեպ լցվելու անսահման հույսով: Որքան էլ հիմա ծանր է, ցավալի եւ անորոշ, բայց պետք է ապրել եւ ապրեցնել, պայքարել ու հաղթել, քանզի մեր Տերը հաղթել է: Եւ Տիրոջ հարուստիան ավետիսը հենց այն աստվածային բերկրանքն է, որ մեզ երկրից երկինք է առաջնորդում՝ մեր սիրտն ուրախությամբ լցնելով ու մեր հավատքը զորացնելով հավիտենական կյանքով ապրելու անխախտ հույսով եւ վստահությամբ: Ուստի պատահական չէ, որ Հինանց շրջանի ամեն կիրակի նորովի է բացահայտում հարության խորհուրդը եւ մեզ ուժ տալիս՝ չվհատվելու եւ չտխրելու, այլ մտածելու հարության լույսի, հաղթանակի մասին՝ առավել սերտացնելով կապն Աստծու եւ Եկեղեցու հետ:

Այսօր մեր Եկեղեցում Աշխարհամատրան կամ Կանաչ կիրակին է, որ քրիստոնյաներիս հիշեցնում է երկրի վրա հիմնադրված առաջին մատուռ-եկեղեցուն՝ Վերնատան մասին, ուր Քրիստոս Ս. Հաղորդության խորհուրդը հաստատեց: Ինչպես դիպուկ բնորոշել է Ն. դարի նշանավոր աստվածաբան Ս. Եղիշե վարդապետը. «[Քրիստոս] մեկ օր հացացավ Վերնատանը եւ հանապազ հացանում է Եկեղեցիներում՝ Ս. Սեղանի

վրա»: Եւ ամեն անգամ, երբ Ս. Պատարագ ենք մատուցում մեր եկեղեցիներում, դրանք վերածվում են Նոր Վերնատան, իսկ մենք հնարավորություն ենք ստանում ճաշակելու Տիրոջ իրական Մարմինն ու Արյունը: Վերնատունը Տիրոջ հարությունից հետո նաեւ Տիրամոր, առաքյալների եւ Քրիստոսի հետեւորդների հավաքատեղին էր, ուր նրանք միասնաբար աղոթում էին, ճաշում եւ հաղորդվում: Հենց այստեղ հոգեգալստյան օրը Ս. Հոգին կրակե լեզուների տեսքով իջավ առաքյալների վրա՝ նրանց զորացնելով իրենց ապագա առաքելության համար: Այսպես աճեց ու ամրացավ Քրիստոսի խորհրդական մարմինը՝ Եկեղեցին, եւ Ս. Պողոս առաքյալի խոսքի համաձայն՝ դարձավ «ճշմարտության սյունը եւ հաստատությունը» (Ա. Տիմ. Գ. 15):

Այս կիրակիին տրված «կանաչ» մակդիրը մատնանշում է բնության վերազարթոնքը, Քրիստոսի Եկեղեցու կենդանությունը եւ մշտագալսարությունը: Կենդանի է Եկեղեցին, որովհետեւ հավետ կենդանի է նրա հիմնադիրը՝ Քրիստոս Աստված: Մշտագալար է, քանզի նրա մեջ է գործում Ս. Հոգին՝ Եկեղեցին պահելով ճշմարտության մեջ եւ շնորհագրաբերելով ամեն քրիստոնյայի: Ուրեմն, Եկեղեցին քարացած, մեռած կամ պատմական հաստատություն չէ, այլ կենդանի իրականություն, որ անընդհատ վերանորոգվում եւ այլակերպվում է: Անշուշտ, այս ամենի մեջ կարեւոր դերակատարություն ունենք նաեւ մենք՝ Քրիստոսի հոտի անդամներս, որ մեր ներկայությամբ, Եկեղեցու կյանքին կանոնավոր մասնակցելով եւ նրա մեջ լինելով՝ այն միշտ կենդանի ենք պահում:

Հայոց Եկեղեցու վերջին շրջանի լուսամիտ եւ մտավորական եկեղեցականներից Տ. Զարեհ արք. Ազնավորյանը, որին ես բախտ եմ ունեցել տեսնելու եւ ունկնդրելու Սեւանի Վազգենյան հոգեւոր դպրանոցում, դասախոսություններից մեկի ժամանակ գեղեցիկ համեմատություն է անում՝ նշելով, որ Եկեղեցին «աշխարհի վրա երկնքի քաղաքացիության պատրաստության վայրն է»: Ինչպես որ որեւէ երկրի քաղաքացիություն ստանալու համար մարդուց պահանջվում են սահմանադրության, զանազան օրենքների, պատմության իմացություն, այնպես էլ հոգեւոր քաղաքացիության համար Եկեղեցու զավակները պետք է որոշակի գիտելիքներ ունենան՝ նախեւառաջ Ս. Մկրտության խորհրդով դառնալով Եկեղեցու անդամ: Այլ խոսքով՝ եթե իսկապես ուզում եք Մայր Եկեղեցին առավել ուժեղ տեսնել, ապա այդ զորացումը, վերափոխումը սկսե՛ք ամեն մեկի ձեզնից՝

գիտակցաբար եւ պատրաստված մոտենալով Եկեղեցու խորհուրդներին, սրբազան ծեսին, Աստվածաշունչը դարձրե՛ք ձեր սեղանի գիրքը, կարդացե՛ք եւ լուսավորվե՛ք, հաղորդ դարձե՛ք Հայոց Եկեղեցու ծոցում ստեղծված հոգեմտավոր անգին ժառանգությունը, ապրե՛ք քրիստոնեավայել, գործե՛ք եւ մտածե՛ք քրիստոնեաբար: Այդ ժամանակ ձեր նախանձախնդրության, ոչ կրավորական պահվածքի, Եկեղեցու հանդեպ տածած սիրո եւ գիտակցված հավատքի շնորհիվ նաեւ հոգեւորականությունը կտեսնեք վերափոխված, իսկ Եկեղեցին ձեզ համար լիովին կդառնա փրկության տապանն ու ազգային-քրիստոնեական ինքնության լավագույն բացահայտման վայրը:

Սիրելի՛ հավատացյալներ, բնականաբար, այսօր մեր Եկեղեցում ընթերցվող աստվածաշնչային հատվածներն անդրադառնում են Եկեղեցուն, նրա հիմնադրմանը եւ Վաղ Եկեղեցու համայնքային կյանքին: Ս. Մատթեոս ավետարանիչը պատմում է Փիլիպպյան Կեսարիայում տեղի ունեցած ուշագրավ մի դեպքի մասին: Նախքան Երուսաղեմ ճանապարհվելը, Հիսուս ցանկանում էր ավելի շատ ժամանակ անցկացնել աշակերտների հետ, հնարավորինս խոսել, զրուցել նրանց հետ՝ պատրաստելով գալիք կարեւոր առաքելությունը: Եւ ահա Տերը հարցնում է առաքյալներին, թե մարդիկ իր մասին ի՞նչ են մտածում. «Մեկն ասում է՝ Հովհաննես Մկրտիչը, մյուսները՝ Եղիան, ոմանք էլ՝ Երեմիան կամ մարգարեներից մեկը» (Մատթ. ԺԶ. 14): Հրեական միջավայրում այս նույնականացումները պատահական չէին: Ս. Հովհաննես Մկրտիչը հզոր եւ շնորհակիր անհատականություն էր, ուստի շատերը նրան շփոթում էին Մեսիայի հետ: Եղիան նույնպես եզակի մարգարեներից էր, որ հրեղեն կառքով երկինք բարձրացավ: Նրանք հավատում են, որ Մեսիայի գալստից առաջ անպայման նախ Եղիան պետք է գա: Սա է պատճառը, որ ցայսօր հրեաները զատկական սեղանին միշտ մեկ աթոռ ազատ են թողնում՝ սպասելով նրա գալստյանը: Հիսուսի մեջ նրանք տեսնում էին նաեւ Մեսիայի նախակարապետին՝ նույնացնելով Նրան Եղիայի հետ: Իսկ Երեմիան այն մարգարեն էր, որ նախքան գերությունը, մի լեռան քարանձավում թաքցրեց Վկայության խորանը, Ուխտի տապանակը եւ պաշտամունքի այլ առարկաներ: Հրեաները նաեւ այս մարգարեին են սպասում նախքան Մեսիայի հայտնվելը:

Առաքյալներին լսելուց հետո Հիսուս տալիս է կարեւոր հարցը, թե նրանք ի՞նչ են մտածում իր մասին: Հավանաբար մի պահ առաքյալները կարկամեցին եւ լռեցին: Բայց կրկին հախուռն բնավորությամբ Ս. Պետրոս առաքյալն առաջն նետվեց եւ հայտարարեց. «Դու ես Քրիստոսը՝ կեն-

դանի Աստծու որդին»՝ կրկնելով նախադասված Ս. Բարթողիմեոս առաքյալի նույն արտահայտությունը: Ս. Պետրոսն այս դրվագում, ի դեմս նաեւ մյուս առաքյալների, վկայում է այն հավատքի մասին, որ Քրիստոս սպասված Փրկիչն էր եւ ոչ թե ինչ-որ մարգարե: Հիսուսն այս խոստովանության համար երանի տվեց նրան՝ ասելով. «Ես էլ քեզ ասում եմ, որ դու ժայռ ես, եւ այդ ժայռի վրա եմ շինելու Իմ Եկեղեցին, եւ դժոխքի դռները նրան չեն կարողանա հաղթել» (Մատթ. ԺԶ. 18): Այսինքն՝ Քրիստոսին որպէս Աստծու որդի եւ Փրկիչ հավատալն ու ընդունելը դարձավ հենց այն ժայռը՝ ամուր վեմը, որի վրա կառուցվեց Եկեղեցին:

Դարեր են անցել Քրիստոսի ժամանակներից, շատ մաքուր եւ պղտոր ջրեր են հոսել եւ դեպքեր կատարվել, բայց Աստծուն եւ Ճշմարտությունը ճանաչելու, Նրան գտնելու փնտրտուքը չի մարել մարդկանց սրտերում: Իրականում այսօր էլ Ս. Պետրոս առաքյալի նման նույն խոստովանությունն է պահանջվում մեզնից՝ Ճշմարտության մեջ մնալու եւ վկայելու ուղղափառ հավատքի մասին, որ Ս. Հոգու շնորհիվ պահպանվում է Եկեղեցում: Ուրեմն, ցնծանք եւ քաջ գիտակցենք, որ զավակներն ենք այդ Ճշմարտությունը կրող առաքելահիմն ու լուսավորչահաստատ Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու, համախմբվենք նրա շուրջ՝ մեր զորավոր ո՛չն ասելով բոլոր այն ուժերին, որոնք փորձում են խարխլել հոգեւոր մեր միությունն ու անվտանգությունը, որոմներ ցանել բերրի արտերում, հեռացնել նախնայաց հավատքից, կտրել արմատներից ու ժամանակի փորձությունն անցած արժեհամակարգից՝ դարձնելով անդեմ աշխարհաքաղաքացի, որը զուրկ է ինքնությունից: Այս դաժան պայքարում իրավունք չունենք հոգնելու, հոռետեսությամբ լցվելու, ետքայլ կատարելու մեր ազգային իղձերից ու նպատակներից, այլ ընդհակառակն՝ միասնականությամբ, համահայկական ներուժի միավորմամբ, սեփական եսի ուրացմամբ պետք է շարունակենք պայքարը՝ հանուն հավերժական Հայաստանի եւ հայոց պետականության զորացման:

Թող ամենակարող Աստված անսասան պահի Ս. Թադեոսի առաքելական Աթոռը, նրա շնորհազարդ Գահակալին, մեր սիրելի Հայրենիքը, զորացնի ամեն հայի՝ պարուրելով հարության հավատքով ու հաղթանակներ պարգեւելով:

Հարուցյալ Տիրոջ սերը, խաղաղությունը եւ ողորմությունն ամենքիս հետ լինեն հավիտյանս հավիտենից, ամեն: